

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาของประเทศไทย มีหลายนิกาย แต่นิกายหนึ่งที่โดดเด่นและได้รับการยอมรับว่าเป็นคณะสงฆ์ที่ปฏิบัติถูกต้องสอดคล้องตามพระธรรมวินัยที่ปรากฏในคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาคือพระไตรปิฎก คณะสงฆ์นี้คือ คณะสงฆ์รามัญนิกาย แต่สิ่งที่เห็นประเด็นปัญหาทางการวิจัยก็คือ การเกิดขึ้นของคณะสงฆ์นิกายนี้ ยังไม่มีการนำเสนอในรูปแบบงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือตำราและผลงานทางวิชาการของผู้แต่ง และนักวิชาการต่าง ๆ แล้ว พบแต่เพียงมีการนำเสนอ และเรียบเรียงเนื้อหาสาระเป็นภาพรวม ยังไม่มีความชัดเจนในประเด็นปัญหาดังกล่าว หากไม่มีการนำเสนอความมียู่หรือความเป็นตัวตนอย่างชัดเจนของคณะสงฆ์นิกายนี้ ในผลงานทางด้านวิชาการ ก็อาจจะก่อให้เกิดผลเสียในการที่จะศึกษาเรื่องนี้เป็นอย่างเป็นวิชาการ

ผู้วิจัยในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชนผู้หนึ่ง มีศรัทธาอย่างมั่นคง เคารพนับถือพระพุทธศาสนาตั้งแต่กำเนิด เป็นคนไทยสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษมอญอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ไทย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พักอาศัยประกอบสัมมาชีพอยู่ ณ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาพระพุทธศาสนา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคณะสงฆ์นิกายนี้ เพื่อที่จะได้ทราบความเป็นมาและเกียรติคุณของบรรพบุรุษที่ได้กระทำต่อคณะสงฆ์รามัญนิกายและผืนแผ่นดินไทย

ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลของการวิจัยเรื่อง ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย น่าจะทำให้เกียรติคุณและความดีงามของคณะสงฆ์นิกายนี้ ปรากฏในผลงานทางวิชาการและเป็นประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาในเชิงวิชาการได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจทำการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของคณะสงฆ์รามัญนิกายให้เป็นที่ปรากฏแก่สาธารณชนตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษากำเนิครามัญนิกาย
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษารามัญนิกายในประเทศไทย
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาพัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Documentary Research) เพื่อศึกษางานวิจัย หนังสือและผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกำเนิครามัญนิกาย เกี่ยวข้องกับรามัญนิกายในประเทศไทย และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๔.๑ กำเนิครามัญนิกาย
- ๑.๔.๒ รามัญนิกายในประเทศไทย
- ๑.๔.๓ พัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ รามัญนิกาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน รามัญ ได้แก่ มอญ นิกาย ได้แก่ พวก ในพระพุทธศาสนามี ๒ นิกายคือ อุตรนิกาย และทักษิณนิกาย ในที่นี้รามัญนิกาย หมายถึงนิกายของพระสงฆ์รามัญ ที่ได้รับการอุปสมบท ณ สีมากัลยาณีในรามัญประเทศสืบต่อมา จากศาสนวงศ์

๑.๕.๒ พระสงฆ์นิกายสีมากัลยาณี หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ผู้อุปสมบทในสีมาชื่อว่า กัลยาณี ในรามัญประเทศ ซึ่งสีมากัลยาณี พระเจ้าธรรมเจดีย์ทรงจัดการให้ผูกขึ้น

๑.๕.๓ กำเนิครามัญนิกาย หมายถึง การนำพระพุทธศาสนามาประดิษฐานในรัฐรามัญ โดย ตปฺสสะ ภัลลิกะ และพระควัมปติ มีผู้ศรัทธาเลื่อมใสนับถือศาสนาตามความพอใจของตน ต่อมาพระโสณะเถระและพระอุตตรเถระ มารัฐรามัญที่สุวรรณภูมิพร้อมพระสงฆ์ ๕ รูป พกครบแก่ การทำสังฆกรรมให้การอุปสมบทและประดิษฐานพระพุทธศาสนาสืบต่อมา

๑.๕.๔ พัฒนาการ หมายถึง ความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ทั้งทางพระธรรมวินัย และจารีต ประเพณี เพื่อความเจริญมั่นคงของรามัญนิกายในภูมิสภาพนั้น ๆ

๑.๕.๕ การปกครองคณะสงฆ์รามัญ หมายถึง การปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และจารีตประเพณีของไทย

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ พระครูโชติธรรมสุนทร กล่าวถึง พระเกศาธาตุในหนังสือพระเจดีย์และพระธาตุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมอญว่า ตะปุตตะและภักถิกะ พี่น้องสองคนมีจิตเลื่อมใสต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างมาก จึงได้กราบทูลขอปูนียัตถุเป็นของที่ระลึก เพื่อนำไปกราบไหว้บูชายังรามัญประเทศ พระพุทธเจ้าทรงทราบพิจารณาว่า รามัญประเทศมีฤดูทั้ง ๓ สม่าเสมอกันเพราะประชาชนชาวมอญทั้งหลายมีจิตใจอ่อนโยน ซื่อตรง มีความเคารพ เชื่อมมั่นในพระศาสนา คราบจนถึง ๕,๐๐๐ ปี จึงทรงใช้พระหัตถ์ขวาลูบขึ้นบนพระเศียร พระเกศาธาตุติดพระหัตถ์มา ๘ องค์ จึงทรงประทานพระเกศาธาตุ ๘ พระองค์แก่พี่น้องสองคน^๑

๑.๖.๒ สุเชาวน์ พลอยชุม ได้กล่าวถึงภูมิหลังพระพุทธศาสนาในรามัญประเทศในหนังสือคณะสงฆ์รามัญในประเทศไทย ความว่า ชาวมอญได้นับถือพระพุทธศาสนาแต่ โบราณกาล ดังข้อความในศิลาจารึกกัลยาณี สมัยพระเจ้าพระธรรมเจดีย์ แห่งกรุงหงสาวดีรามัญประเทศว่า “พระพุทธศาสนากาลล่วงแล้วได้ ๒๑๘ พรรษา พระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้เสวยราชสมบัติในเมืองปาดลีบุตรมหานคร พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ประชุมพระอรหันต์ทำตติยสังคายนาสำเร็จแล้ว จึงได้พระโสนะกับพระอุตตรเถระมาในรามัญประเทศ ในแผ่นดินพระเจ้าศิริมาโสภ ครอบงำราชสมบัติในสุวรรณภูมิมหานคร^๒

๑.๖.๓ ประวัติวัดบวรมงคลกล่าวว่า พระเถระชาวมอญองค์หนึ่ง เป็นผู้รู้ข้อวัตรปฏิบัติแตกฉานในพระไตรปิฎก มีอาภรณ์นำเลื่อมใส ซึ่งทราบภายหลังว่า พระสุเมธมุนี (ชาย พุทธวัโส) สำนักอยู่วัดบวรมงคล^๓

^๑พระครูโชติธรรมสุนทร, พระเจดีย์และพระธาตุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมอญ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กโปรโมชัน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓.

^๒สุเชาวน์ พลอยชุม, คณะสงฆ์รามัญในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑ - ๒.

^๓พระมหาสรเชต คมภิรมมโม, ประวัติวัดบวรมงคล, (พระนคร : โรงพิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๐๕), หน้า ๒๐.

๑.๖.๔ นายแสง มนวิฑูร แปลถอดศาสนวงศ์หรือประวัติศาสนา จากอักษรโรมันฉบับของ ดร.เมเบิล โบด ความว่า ศาสนาในรัฐรามัญมาจากเกาะสีหพ โดยพระพุทธรังษเถระและพระมหานาคเถระ ไปเกาะสีหพแล้วรับสิกขาบทใหม่ ในสำนักพระสงฆ์เป็นวงศ์แห่งคณะมหาวีหาวาสี^๔

๑.๖.๕ กรมศิลปากร มอบหมายให้นายยืม ปิ่นทรางกูร รวบรวมสืบค้นเรื่อง วัดชนะสงคราม ความว่า เมื่อครั้งแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเจ้า เสด็จไปประทับอยู่กรุงลพบุรี ได้อาราธนาพระสงฆ์รามัญวัดทองปูลู ให้ตามเสด็จขึ้นไปตั้งอารามชื่อวัดทองปูลู อยู่สวดพระปรีตรถวายน้ำพระพุทธรมณต์ทุกวัน^๕

๑.๖.๖ พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ความรู้เรื่องมอญ อนุสรณ์ในการออกเมรุพระราชทานเพลิงศพพระธรรมสิริชัย (บุญเลิศ โสมโก) กล่าวไว้ว่า สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ได้ทรงทราบจึงตรัสแก่พระมหาเถรคันฉ่องว่า ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าเมตตาบอกเหตุการณ์แก่ข้าพเจ้าทั้งนี้ พระคุณนั้นหาที่สุดมิได้ อันพระผู้เป็นเจ้าจะอยู่ ณ เมืองมอญนี้ พระเจ้าหงสาวดีแจ้งอันตรายก็จะมีเป็นมั่นคง ข้าพเจ้าจะนำพระผู้เป็นเจ้ากับพระยาเกียรติ พระยาราม และญาติโยมทั้งมวลลงไปอยู่ ณ กรุงศรีอยุธยา^๖

๑.๖.๗ พระครูโชติธรรมสุนทร (พระมหาช่วง อุเจริญ) เรียบเรียงรามัญยานุสรณ์ ความว่า พุทธศาสนารามัญนิกาย เข้าสู่ประเทศไทย พร้อม ๆ กับการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวมอญ ครั้งแรกสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา มีภิกษุสามเณรเข้ามามากมาย เช่น พระมหาเถรคันฉ่อง สมเด็จพระมหาธรรมราชา ก็โปรดให้พระมหาเถรคันฉ่อง อยู่ครองวัดมหาธาตุและทรงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะรามัญ^๗

บททวนและรายการการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ทราบว่า ยังมีอยู่ในผลงานหลายเรื่อง แต่ยังขาดการจัดระบบที่ชัดเจนเกี่ยวกับกำเนิดรามัญนิกาย รามัญนิกายในประเทศไทย และพัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทำการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อจัดทำให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

^๔นายแสง มนวิฑูร, ศาสนวงศ์หรือประวัติศาสนา, (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โสม ฉนฺโน), (กรุงเทพมหานคร : วัดสุทัศนเทพวราราม, ๒๕๐๖), หน้า ๖๑.

^๕นายยืม ปิ่นทรางกูร, เรื่องวัดชนะสงคราม, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ ห้องหุ่นส่วนจำกัด ศิวพร, ๒๕๐๖), หน้า ๘๓.

^๖พระราชพงศาวดารฉบับราชหัตถเลขา, ความรู้เรื่องมอญ, หนังสืออนุสรณ์ในการออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมสิริชัย (บุญเลิศ โสมโก), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วังอักษร, ๒๕๕๒), หน้า ๓๒-๓๓.

^๗พระครูโชติธรรมสุนทร (พระมหาช่วง อุเจริญ), รามัญยานุสรณ์, (กรุงเทพมหานคร : วัดอาวฐวิกิตาราม, ๒๕๓๕), หน้า ๒๖.

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๗.๑ ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการทราบ จากเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ วิทยานิพนธ์ หนังสือตำราและผลงานทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะวิจัย

๑.๗.๒ ศึกษาวิจัย เอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการทราบให้เป็นระบบ

๑.๗.๓ สรุปผลการวิจัย และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับ

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบกำเนิดรามัญนิกาย

๑.๘.๒ ทำให้ทราบรามัญนิกายในประเทศไทย

๑.๘.๓ ทำให้ทราบพัฒนาการของรามัญนิกายในประเทศไทย